

OBSAH

O autorovi	XV
Seznam použitých zkratek	XVII
Předmluva	XXV
Poděkování	XXXIII
Shrnutí	XXXV

1. Úvod a předmět monografie	1
1.1 K obsahu textu	3
1.1.1 V této monografii nenaleznete	8
1.1.2 Důvody pro volbu práva Německa pro právní srovnávání	9
1.1.3 Poznámky k terminologii a zavedeným zkratkám	10
2. Právní jednání jako pojem práva ČR	11
2.1 Právní jednání (širší smysl)	11
2.2 Právní jednání (užší smysl)	14
2.2.1 Náležitosti právního jednání	16
2.2.2 Členění právních jednání	17
2.2.3 Obsah právního jednání	18
2.2.3.1 Podmínky	19
2.3 Právní jednání v Obecném zákoníku občanském – retrospekce	20
2.3.1 Abstrakce právního jednání z obecného zákoníku občanského	22
3. Právní jednání v soukromém německém právu	24
3.1 Pojmy „die Willenserklärung“ a „das Rechtsgeschäft“ v Motive	25
3.2 Pojmy „Willenserklärung“ a „Rechtsgeschäft“ v běžné nauce	27
3.2.1 Pojem „vyjádření vůle“ (die Willenserklärung)	29
3.2.2 Vyjádření vůle mezi přítomnými a mezi nepřítomnými	30
3.2.3 Nicotnost (Nichtigkeit) vyjádření vůle	30
3.2.4 Rozporovatelnost (Anfechtbarkeit) vyjádření vůle	31
3.3 Teorie právní transakce (das Rechtsgeschäft) u Flumeho	34
3.3.1 Vymezení právních transakcí (die Rechtsgeschäfte)	36
3.3.2 Zásada autonomie a ústavněprávní rovina právních transakcí	38
3.3.3 Úrovně vůle (Handlungs-, Erklärungs-, Geschäftswille)	41
3.3.4 Teorie vyjádření vůle (Willens-, Erklärungs-, Geltungstheorie)	43
3.3.5 Sebeurčení vs. sebeodpovědnost	45

3.3.6	Vyjádření vůle (Willenserklärung) a právní transakce jako regulace	45
3.4	Souhrn	46
4.	Podpis a jeho funkce z pohledu práva	48
4.1	Vlastnoruční podpis	48
4.2	Funkce vlastnoručního podpisu podle německé právní nauky	52
4.3	Formy podpisu v common law	55
4.4	Funkce podpisu v common law	56
4.5	Druhy techniky elektronických podpisů	59
4.6	Podpis podle kryptologie	60
4.6.1	Digitální podpis	62
4.6.2	Vlastnosti vlastnoručního podpisu podle Schneiera	65
4.7	Komitmenty podpisu	66
4.7.1	Důvody podpisu (Signature reasons) ve formátu PDF	68
4.7.2	Důvody podpisu podle ETSI (commitment-type-indication)	70
4.7.3	Podpisové politiky	72
4.7.4	Souhrn o komitmentech	74
4.8	Souhrn	75
5.	Elektronické právní jednání	78
5.1	Elektronické právní jednání v soukromém právu ČR	79
5.1.1	Obecné požadavky	79
5.1.2	Elektronické právní jednání bez požadavku formy	80
5.1.3	Písemnost v elektronické podobě	81
5.1.4	Elektronický dokument?	84
5.1.5	Výklady § 561 a § 562 obč. zák.	86
5.1.5.1	Podpisy více osob na stejné listině	91
5.1.5.2	Elektronické podpisy podle katastrálního zákona a vyhlášky	91
5.2	Vyjádření vůle a právní transakce (německé právo)	92
5.2.1	Objektivní znaky skutkové podstaty	92
5.2.1.1	Elektronicky přenášená vyjádření vůle	93
5.2.1.2	Elektronicky vytvořená vyjádření vůle (automatizovaně)	94
5.2.2	Subjektivní znaky skutkové podstaty	94
5.2.2.1	Objektivní hodnocení subjektivních znaků skutkové podstaty	95
5.2.3	Poskytnutí (Abgabe) a přístup (Zugang) k vyjádření vůle	96
5.2.4	Jiné náležitosti elektronického právního jednání	97
5.2.5	Náležitosti formy	98
5.2.5.1	Písemná forma	98

5.2.5.2	Elektronická forma	99
5.2.5.3	Textová forma.	103
5.3	Souhrn	105
6.	Nařízení eIDAS (služby vytvářející důvěru)	107
6.1	Struktura a orientace v nařízení eIDAS	107
6.1.1	Elektronická identifikace vs. služby vytvářející důvěru	108
6.1.2	Elektronický podpis prostý vs. zaručený a kvalifikovaný	109
6.1.3	O částech nařízení stručně	110
6.1.4	Pojem „elektronická transakce“ (elektronické právní jednání...)	111
6.1.5	Používané zkratky v této kapitole	113
6.1.6	Druhy subjektů v nařízení eIDAS	114
6.1.6.1	Subjekty rámce služeb vytvářejících důvěru	114
6.1.6.2	Subjekty rámce pro QSCD.	116
6.1.6.3	Subjekty elektronické transakce.	117
6.1.6.4	Jiné subjekty.	118
6.2	Hlavní koncepty nařízení eIDAS (elektronický podpis)	119
6.2.1	Strohost nařízení	119
6.2.2	Početnost implementačních opatření (zejména technickými normami)	122
6.2.3	Aktent na služby vytvářející důvěru	126
6.2.4	Relativní zvýšení/snížení požadavků na poskytovatele služeb	126
6.2.5	Pokrytí více scénářů PKI a snížení požadavků na QSCD/QES	127
6.2.6	Priorita formy pro automatické zpracování pro ověření platnosti.	130
6.2.7	Regulační koncept nařízení	131
6.3	Předmět a oblast působnosti nařízení.	134
6.3.1	Oblast působnosti.	134
6.3.2	Vyloučení nařízení pro uzavřené systémy	135
6.3.3	Vyloučení nařízení pro pravidla kontraktace a formy [transakce]	135
6.3.4	Vyloučení nařízení pro trestní právo [v oblasti přípustnosti důkazů].	137
6.4	Elektronický podpis (prostý)	138
6.4.1	Pojetí elektronického podpisu ve Spojených státech.	139
6.4.2	Výklad obratu „data používá k podepsání“ v eIDAS	140
6.5	Elektronické podpisy (autentizační).	143
6.5.1	Zaručený elektronický podpis (AdES).	143
6.5.1.1	Teoretické funkce AdES.	148
6.5.2	AdES založený na kvalifikovaném certifikátu (AdES _{QC})	148

6.5.3	Kvalifikovaný elektronický podpis (QES).....	149
6.5.3.1	Právní účinky QES.....	149
6.5.3.2	Teoretické funkce QES.....	152
6.6	Elektronická pečeť.....	153
6.6.1	Elektronická pečeť prostá.....	153
6.6.2	Zaručená elektronická pečeť.....	155
6.6.3	Kvalifikovaná elektronická pečeť.....	157
6.6.4	Význam zaručené (kvalifikované) elektronické pečeti a automatizace.....	157
6.6.5	Automatické vytváření kvalifikované elektronické pečeti?..	163
6.6.6	Případy užití pro zaručenou a kvalifikovanou elektronickou pečeť.....	165
6.7	Elektronické časové razítko.....	166
6.7.1	Kvalifikované elektronické časové razítko (QTS).....	166
6.7.2	Případy užití (kvalifikovaných) elektronických časových razítek.....	168
6.8	Služby vytvářející důvěru a jejich poskytovatelé.....	169
6.8.1	Služby vytvářející důvěru – otevřený, či uzavřený výčet?.....	171
6.8.2	Ověřování totožnosti a obsahu kvalifikovaného certifikátu ..	172
6.8.3	Ověřování totožnosti u kvalifikovaného certifikátu právnícké osoby.....	173
6.9	Důvěryhodné seznamy (poskytovatelů služeb).....	173
6.9.1	Historie vývoje důvěryhodných seznamů a jejich význam ..	174
6.9.2	Nařízení eIDAS – důvěryhodné seznamy.....	178
6.9.3	Účinky uvedení v důvěryhodném seznamu.....	179
6.9.4	Rozhodnutí (EU) 2015/1505 – specifikace důvěryhodných seznamů.....	180
6.9.5	Prohlížeč důvěryhodných seznamů.....	181
6.9.6	Uvádění služeb, které nejsou kvalifikovanými podle eIDAS..	182
6.10	Kvalifikované prostředky pro vytváření elektronického podpisu	183
6.10.1	Otázka vyhovění požadavkům na QSCD.....	186
6.10.2	Výklad článku 29 eIDAS podle New Approach?.....	186
6.10.3	Certifikace QSCD podle eIDAS (čl. 30 a 31 eIDAS).....	192
6.10.4	Uznávání historických SSCD za QSCD.....	195
6.10.5	Uznávání certifikace QSCD z přeshraniční zkušebny.....	195
6.10.6	Kdo odpovídá za to, že prostředek je QSCD?.....	197
6.11	Ověřování platnosti elektronického podpisu (pečeti).....	201
6.11.1	Výklad terminologie.....	201
6.11.1.1	Exkurz do terminologie a postupů PKI.....	201
6.11.1.2	Terminologie eIDAS.....	203
6.11.1.3	Ověřovací modely digitálního podpisu.....	205
6.11.2	Ověřování platnosti podle čl. 32 odst. 1 eIDAS.....	205

6.11.3	Pokrok ve stanovení postupu dle čl. 32 odst. 1 eIDAS	211
6.11.4	Ověření platnosti vs. pravost elektronického podpisu	213
6.12	Odpovědnost poskytovatele služeb vytvářejících důvěru	213
6.13	Odpovědnost členského státu	214
6.14	Přijímání elektronických podpisů	215
6.14.1	Přijetí elektronických podpisů příjemci v soukromém právu	215
6.14.2	Přijetí elektronických podpisů příjemci ve veřejném právu	216
6.15	Důkazní účinky	223
6.15.1	Obecná důkazní přípustnost a zákaz upírání právních účinků	225
6.15.2	Objektivita existence digitálních objektů	226
6.15.3	Elektronický podpis prostý	230
6.15.4	Zaručený elektronický podpis	231
6.15.5	Zaručený elektronický podpis kvalifikovaných poskytovatelů	232
6.15.6	Kvalifikovaný elektronický podpis (QES)	232
6.15.7	Možnosti technických útoků na kvalifikovaný elektronický podpis	234
6.15.8	Kvalifikovaná elektronická pečeť	239
6.15.9	Kvalifikované elektronické časové razítko	242
6.15.10	Služba elektronického doporučeného doručování	243
6.15.11	Elektronický dokument	244
6.15.12	Souhrn o důkazních účincích	247
6.16	Potíže nařízení eIDAS	247
6.16.1	Chybějící horizont podepisující osoby a spoléhající se osoby	247
6.16.2	Vynechání vazby na smysly a vůli podepisující fyzické osoby	248
6.16.2.1	Implementace požadavků vnitrostátním právem?	249
6.16.2.2	Implementace požadavků smluvně?	251
6.16.3	Chybějící povinnosti podepisující osoby (pečetíci osoby)	251
6.16.4	Chybějící povinnosti spoléhající osoby (ověřování platnosti...)	254
6.16.4.1	Nejednoznačnosti systému ověřujícího platnost podpisu	254
6.16.5	Chybějící ověřování platnosti zaručeného elektronického podpisu	255
6.16.6	Chybějící právní úprava pro elektronické podpisy vytvářené na dálku	255
6.16.7	Odložení počátku platnosti a pozastavení platnosti certifikátu	258

6.16.8	Chybějící úprava vztahu zaměstnavatel–zaměstnanec.	259
6.16.9	Chybějící účelové omezení použitelnosti certifikátu.	260
6.16.10	Chybějící finanční omezení použitelnosti certifikátu	261
6.16.10.1	BFH, 18. 10. 2006 – XI R 22/06: finanční omezení certifikátu.	262
6.16.10.2	Ohlasy.	264
6.16.10.3	Hodnocení.	265
6.16.11	Chybějící zjištění totožnosti podepisující osoby	266
6.16.12	Chybějící úprava biodynamických podpisů.	267
6.16.13	Podregulace	267
6.16.14	Chybějící stanovení sad kryptografických algoritmů a parametrů.	268
6.16.15	Nerozlišení míry automatizace elektronického podpisu	268
6.17	Hypotéza ovlivnění francouzským právem	269
6.17.1	Soukromoprávní delikty v právu Francie, Belgie aj. států s Code civil.	270
6.17.2	Soukromoprávní delikty v právu Anglie	271
6.17.3	Soukromoprávní delikty v právu ČR	272
6.17.4	Nestěžnost významu samotného nařízení eIDAS.	274
7.	Implementace nařízení eIDAS v právu Německa.	275
7.1	eIDAS-Durchführungsgesetz – referentský návrh	275
7.1.1	Dobrozdání k referentskému návrhu – A. Roßnagel	276
7.1.2	Stanovisko k referentskému návrhu – KosIT.	277
7.2	eIDAS-Durchführungsgesetz – zákonodárny proces.	278
7.2.1	eIDAS-Durchführungsgesetz – vydání	279
7.2.2	eIDAS-Durchführungsgesetz – změny zákonů	279
7.3	Zákon o službách vytvářejících důvěru (VDG)	280
7.3.1	Institucionálně kompetenční zmocnění	280
7.3.2	Přídavné atributy v kvalifikovaných certifikátech.	281
7.3.3	Povinnost poučení o bezpečnostních opatřeních a právních účincích	282
7.3.4	Dlouhodobé udržení důkazu	283
7.3.5	Odvolání kvalifikovaného certifikátu	283
7.3.6	Další záležitosti	284
7.4	Novelizace § 371a Zivilprozessordnung	284
7.5	Souhrn	284
8.	Implementace nařízení eIDAS v ČR.	286
8.1	Implementace adaptačním zákonem	286
8.2	Adaptivně-recepční ustanovení	286
8.2.1	Právní jednání veřejnoprávního podepisujícího.	286
8.2.1.1	Pečetění veřejnoprávním podepisujícím.	288

8.2.2	Veřejnoprávní jednání vůči veřejnoprávnímu podepisujícímu	290
8.2.2.1	Pečetění vůči veřejnoprávnímu podepisujícímu	290
8.2.3	Soukromé právní jednání	291
8.2.3.1	Pečetění v rámci soukromého právního jednání	291
8.3	Doplňovací a konkretizační ustanovení	292
8.3.1	Ověření platnosti AdES _{QC} a AdESeal _{QC}	292
8.3.2	Písemná forma smlouvy s poskytovatelem služeb	292
8.3.3	Uchovávání dokumentace kvalifikovaným poskytovatelem služeb	293
8.3.4	Předání dokumentace v případě ukončení činnosti poskytovatele	293
8.3.5	Zneplatnění kvalifikovaného certifikátu na pokyn Ministerstva vnitra	293
8.3.6	Vedení seznamu certifikátů kvalifikovaných poskytovatelů	294
8.3.7	Zmocnění Správy základních registrů	294
8.4	Institucionálně-kompeteční ustanovení	295
8.5	Sankční a procesní ustanovení	295
8.6	Využití	295
8.7	Důkazní účinky	296
8.8	Opomenutá implementační ustanovení	297
8.8.1	Kryptografická schémata – působnost, způsob určení	297
8.8.2	Ověřování totožnosti a zvláštních znaků	297
8.8.3	Povinnost zneplatnění certifikátu na žádost	298
8.8.4	Subjekt zastupující ČR pro oznamování QSCD/QSealCD	299
8.8.5	Elektronický podpis „dat“ neregistrován	299
8.8.6	Další	299
8.9	Derogace a změny pojetí	300
8.9.1	Právní domněnka seznámení se s obsahem	300
8.9.2	Právní domněnka projevu vůle	301
8.9.3	Soulad s originálem (integrita).	302
8.9.4	Povinnosti podepisující osoby	303
8.9.5	Povinnosti spoléhající osoby	305
8.9.6	Povinnosti držitele certifikátu	305
8.9.7	Derogace elektronické značky	306
8.9.8	Derogace povinné akreditace poskytovatele služeb	307
8.9.9	Režim poskytovatele služeb a dohled nad ním	307
8.9.10	Změna pojetí uznávaného elektronického podpisu	308
8.9.11	Derogace jednoznačné identifikace	309
8.9.12	Omezení užití certifikátu (oblast použitelnosti, finanční)	310

9. Právní jednání s elektronickým podpisem v ČR	312
9.1 Poznámky k legislativní technice	312
9.1.1 Modularita (zejména vůči veřejnému právu)	312
9.1.2 Obrat „účinky vlastnoručního podpisu“	312
9.1.3 Obrat „zajišťujícím integritu, případně původ dat“	313
9.1.4 Kompetence Ministerstva vnitra	314
9.1.4.1 Derogace dřívějších změnových zákonů	314
9.2 Pozadí zpracování listin u veřejnoprávních původců	315
9.3 Veřejnoprávní jednání s elektronickým podpisem – podání	319
9.3.1 Infrastrukturní okruhy právních předpisů	319
9.3.2 Možnosti technické komunikace	320
9.3.2.1 Výklady fikce podání v ZEU	320
9.3.3 Přijímané formáty dokumentů veřejnoprávními (určenými) původci	323
9.3.3.1 Přijímané formáty dokumentů soudy	325
9.3.4 Odesílané formáty dokumentů veřejnoprávními (určenými) původci	326
9.3.5 Přijímané formáty dokumentů soukromoprávními subjekty	327
9.3.6 Kryptografická schémata	328
9.3.7 Technické možnosti podání	329
9.3.8 Správní řád (podání vůči správnímu úřadu)	329
9.3.9 Občanský soudní řád (podání vůči soudu)	332
9.3.9.1 Podání datovou schránkou právnické osoby	334
9.3.10 Veřejnoprávní podání – souhrn	335
9.4 Soukromé právní jednání s elektronickým podpisem	335
9.4.1 Důkazní účinek QES, ev. AdES _{QC} v soukromém právu	336
10. Elektronické právní jednání právnických osob (ČR)	339
10.1 Jednání za právnickou osobu zástupci (fyzickými osobami)	339
10.2 Jednání (právnické osoby) elektronickým agentem	342
10.3 Jednání právnické osoby provozující elektronický obchod	345
10.3.1 Smlouvy distanční a se spotřebiteli v právu EU	345
10.3.1.1 Souhrn	350
10.3.2 Transpozice v právu ČR	351
10.3.3 Využití elektronické pečeti/podpisu pro elektronický obchod?	351
10.3.4 Jednání právnické osoby jiným elektronickým agentem	354
10.4 Potvrzení s elektronickou pečetí o právním jednání	355
10.5 Jednání právnické osoby v písemné formě	357
10.5.1 Topologie připojených elektronických podpisů a pečeti	358

11. Souhrn a závěr	360
11.1 Veřejné právo	362
11.2 Soukromé právo	363
11.2.1 Soukromé x veřejné právo	364
11.3 Model omezení použitelnosti nebo finančního limitu	364
11.4 Převod elektronického jednání na (rozporovatelný) proces	366
11.5 Charakteristika nařízení eIDAS	366
11.5.1 Důvěryhodné seznamy	367
11.6 Důvody pro/proti podrobnější vnitrostátní implementaci	367
11.6.1 Co je dovoleno/vhodné při implementaci nařízení	367
11.6.2 Co je zakázáno při implementaci nařízení	368
11.6.3 Důvody protiprávnosti nedoplnění	368
11.6.4 Věcné právní důvody pro doplnění	368
11.6.5 Důvody pro doplnění pro subjekty veřejného sektoru	369
11.6.6 Věcné právní důvody proti doplnění	369
11.7 Závěr	370
11.7.1 Závěry komparace	370
11.7.2 Závěr o předporozumění právního jednání	372
11.7.3 Neúplnost eIDAS, vhodnost a možnosti podrobnější implementace	372
11.7.3.1 Hlavní doplnění a konkretizace implementace v ČR	373
11.7.3.2 Doplnění a konkretizace implementace v ČR – popíratelnost	375
11.7.3.3 Doplnění a konkretizace implementace v ČR – automatizace	377
11.7.3.4 Doporučení revize v soukromém právu ČR	378
11.7.3.5 Doporučení implementace pro veřejné právo ČR	381
11.7.4 Nízká používanost a možnost jiných koncepcí	383
11.7.5 Elektronické právní jednání právnické osoby a elektronická pečeť	383
11.7.6 Kvalifikovaný elektronický podpis vs. vlastnoruční podpis	384
Slovníčky	386
Použitá literatura	388
Summary (English)	403
Rejstřík	412